

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA

București, CALEA RAHOVEI — 5

Lângă Palatul justiției

TELEFON No. 748

S U M A R :

Modificările propuse de Înalta Curte de casație la art. 42 din legea timbrului, cu privire la liberarea actelor de paupertate;

Propuneri de făcut pentru modificarea unor articole din codul de justiție militară română, și necesitatea d'a se menține distinctă justiția militară de cea civilă, de d-l Locot. G. D. Danielopol;

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație s. III: C. G. Plesnilă cu Adm. fin. Covurlui;

Judecătoria Ocolului Tutova: I. Tinculescu cu locuitorii Târgului Pucști, cu o Observație;

Modificările propuse de Înalta Curte de casație la art. 42 din legea timbrului, cu privire la liberarea actelor de paupertate

D-l Ministru de Finanțe, voind a introduce oarecare modificări în legea timbrului, cu privire la liberarea actelor de paupertate, a cerut prin adresa No. 74148/905 avizul Înaitei Curți asupra modului cum crede de cuviință a se face aceste modificări.

În urma acestei adrese, Înalta Curte a ales o comisiune compusă din Domnul Președinte N. Mandrea și D-nii consilierii G. Liciu și Corneliu R. Manolescu, cari să alcătuiască un proiect relativ la aceste modificări.

Comisiunea, depunând raportul său, D-nul Prim-Președinte a convocat Curtea, în Secțiuni unite, în ziua de 26 Ianuarie anul corent, și în urma deliberării ce a avut loc, a aprobat proiectul întocmit de comisiune, dispunând înaintarea lui în copie Domnului Ministru de Finanțe, dinpreună și cu expunerea de motive făcută de Domnul Președinte N. Mandrea, în această privință.

Reproducem aci, atât proiectul aprobat de Înalta Curte, cât și expunerea de motive alăturată la proiect :

Iată Proiectul de lege :

Art. 42. — Statul și persoanele cari posedă proba legală de sărăcie, sunt scutite de timbru și de taxe în procesele în cari figurează ca părți.

Proba legală de sărăcie se face numai cu un certificat pe hârtie simplă liberat de autoritatea comunală a domiciliului celui ce se pretinde sărac.

Înainte de a libera un asemenea certificat, autoritatea comunală va cere celui ce se pretinde sărac o declarațiune scrisă dacă știe carte, în cas contrariu autoritatea comunală va constata declarația sa, că se gă-

sește în starea de sărăcie prevăzută de lege, va face cercetările necesarii și va lua în special informațiuni de la autoritățile financiare locale.

Au drept la certificate de sărăcie :

Pentru procesele care se judecă de judecătoriile de ocol ca primă sau ultimă instanță acei cari nu au un venit, de ori-ce natură, mai mare de 400 lei pe an.

Pentru procesele cari se judecă de tribunalele de județe ca primă instanță acei cari nu au un venit, de ori-ce natură, mai mare de una mie lei pe an.

Au asemenea drept la certificat de sărăcie acei cari nu se pot folosi de venitul averii lor din cauza sequestrării sau depozitării pe căile legale.

Certificatul servă pentru toate instanțele ale acestui proces, în timp de cinci ani de la data actului, și poate fi prezentat chiar în ziua judecării fără a putea fi înlăturat ca tardiv. În acest cas, partea adversă va putea cere un singur termen pentru a dovedi contrariu.

Acest termen nu se va acorda dacă actul a fost comunicat sau depus la dosar în timp suficient, după aprecierea judecării, pentru a putea pregăti contra probă.

Art. 42 bis. — Autoritatea comunală este datoră să se pronunțe asupra cererii certificatului de sărăcie în termen cel mult de o lună de la data cererii, arătând printr-o încheiere, în cas de refus, motivele pentru care respinge cererea.

Copie după acea încheiere se va libera aceluia care se pretinde sărac, ca să-i serve la instanța d'înaintea căria este pendent litigiul pentru care a cerut certificatul. — Instanța va da provisoriu curs procesului, rămânând ca la ziua fixată pentru judecată să se pronunțe mai întâi, după probele prezentate și fără a se mai putea acorda alt termen, asupra cererii relative la certificatul de sărăcie. — Hotărîrea asupra acestui punct nu va fi susceptibilă nici de opoziție, nici de apel, nici de recurs, rămânând însă fiseului și părții adverse dreptul prevăzut de articolul următor.

Art. 42 ter. — Atât fiseul cât și partea adversă vor putea face ori când și înaintea ori cărei instanțe dovada că înfățișorul actului de sărăcie nu se găsește în starea prevăzută de art. 42.

Acela care, având avere mai mare de cât cea prevăzută de art. 42, se va servi de certificat de sărăcie, va fi condamnat la o amendă de 200 lei, afară de timbrele și taxele întreprinse.

Pedeapsa nu va putea fi micșorată prin admitere de circumstanțe ușurătoare și se va pronunța chiar de instanța înaintea căreia este pendent litigiul.

În cazul când dovada averii s'ar face după terminarea litigiului, pedeapsa se va pronunța de tribunalul corecțional după cererea fie a fiseului fie a Ministerului public;

Art. 42 quater. — Dacă reclamantul câștigă procesul, partea pârâtă va fi, prin aceeași hotărîre, condamnată din oficiu de judecată, a plăti către fiseu și indemnizația timbrului ce urma să întrebuițeze în proces reclamantul, afară de cazul când și partea pârâtă va prezenta certificat de paupertate în condițiile legii.

(ss) N. Mandrea, G. Liciu, C. R. Manolescu

lată și Raportul d-lui Președinte N. Mandrea, ca expunere de motive la proiectul de mai sus :

Domnule Prim-președinte,

Comisia întocmită de Secțiunile unite ale Curții de casație, în ședința de la 17 Noembrie 1905, spre a se pronunța asupra modificării art. 42 din legea timbrului, în cât privește liberarea actului de paupertate, are onorul a vă propune proiectul de modificare, asupra căruia următoarele au a servi spre lămurire :

Art. 42 a legii timbrului are de scop a înlesni celor săraci scutirea de taxele cerute de lege pentru actele variî într'un proces, dar nu are de scop a organiza sau regula în folosul celor săraci sfatul și concursul unui legist avocat pentru a le apăra și susține interesele lor într'un proces oare care d'inaintea instanțelor judecătorești.

Scutirea de taxele de timbru atât de multiple și variî într'un proces, este un ajutor însemnat pentru partea săracă, dar așa precum e regulat prin art. 42 a legii timbrului, scutirea nu e suficientă, fiind că într'un proces, cu deosebire, e esențial de a se putea asigura părții lipsite de mijloace sprijinul și concursul luminat al unui legist avocat.

Prin o lege specială, sau prin dispoziții speciale introduse în însuși codul de procedură civilă, ar trebui a se regula pentru partea săracă care e silită a intenta un proces sau a sta într'un proces, nu numai scutirea de plata taxelor, ci și concursul eficace a unui avocat. Iar scutirea să fie cât mai larg lăsată aprecierii judecătorilor instanței judecătorești, dinaintea căreia este procesul, întru cât e vorba d'a și nu numai dacă săracul are mijloacele de a plăti taxele, ci și de a susține cheltuielile pentru existența lui și a familiei.

Sub acest raport ar putea servi de exemplu dispozițiile din procedura civilă pentru Imperiul German din 1877 și din procedura civilă din Austria transleitană din 1895 (V. Pr. civ. Germ. § 106 urm. și Pr. civ. p. Austria § 63-73).

Am socotit că de o cam dată nu putem de cât să ne ocupăm de inconvenientele produse pe temeiul art. 42 și de a arăta modificările necesare pentru înlăturarea acelor inconveniente.

Art. 42 din legea timbrului arată condițiile pentru acordarea actului de paupertate. Nu are drept la actul de paupertate de cât acela care are un venit până la 150 lei din avere imobiliară și până la 600 lei de orice fel de venit.

Pe temeiul dispozițiilor art. 42 acela care vrea a obține un act de paupertate trebuie să se adreseze la primarul locului în care și are domiciliul, apoi la percepătorul circumscripției, sau la percepătorii locului și apoi la administratorul financiar. Câtă pierdere de timp, câtă silință spre a obține certificarea diversilor percepători.

Și după ce percepătorii au certificat că persoana căreia are a se da actul de paupertate n'are avere în sensul legii, administratorul financiar e în drept a refuza învestirea actului de paupertate cu viza, în cele mai multe cazuri, numai pentru că în matricola de impozit el figurează înscris cu impozit mai mare de 150 lei sau 600 lei, dar fără să vrea a ține seamă că partea e expropriată de imobil, sau că averea din care trage foloase este sequestrată.

Contra refuzului administratorului financiar, de a investi cu viza, partea se poate adresa la Ministerul de finanțe, și dacă acesta declară că administratorul financiar s'a înșelat, că el nu putea refuza viza, această declarație obținută în mai toate cazurile după expirarea termenului de apel sau de recurs, conform legii și a jurisprudenței, nu poate să producă efect, pentru motivul în aparență legitim, că însuși actul de paupertate trebuie să fie prezentat în regulă, în termen, și declarația Ministrului ca să poată completa lipsa vizei, trebuie asemenea să fie produsă tot în lăuntrul termenului de apel sau de recurs. Conform acestei păreri, în

anul 1904 și 1905 zecimi de recursuri au fost declarate neadmisibile din cauza lipsei vizei administratorului financiar.

Dar s'a obținut un act de paupertate în toată regula. La înfățișarea cauzei dinaintea instanței judecătorești partea adversă poate dovedi că nu trebuie să i se fi liberat actul de paupertate și judecătorii convingându-se că partea are mijloace, pot înlătura actul de paupertate; ei nu pot însă acorda părții scutirea pentru cas de sărăcie când s'a refuzat pe nedrept un act de paupertate, când cu deosebire administratorul financiar pe nedrept nu a investit actul cu viza; aceasta, pentru că după lege judecătorii pot aprecia starea de sărăcie pentru a înlătura actul de paupertate, nu însă pentru a declara că pe nedrept s'a refuzat actul de paupertate sau investirea cu viza din partea administratorului financiar și justifica acest nedrept rezultat și prin declarația falsă, după a noastră părere, că judecătorii ar admite scutirea.

Constantă fiind sărăcia, și prin aceasta validitatea apelului sau recursului făcut, cu toate că partea n'a putut obține un certificat vizat în regulă, ar însemna că judecătorii ar avea dreptul a refuza un act administrativ. Acest din urmă argument nu e adevărat, de oare-ce judecătorii au dreptul de a se pronunța asupra validității unui act administrativ și a obliga organul administrativ când n'a satisfăcut cererea unui particular; asemenea nimic nu se opune ca judecătorii să aprecieze acordarea scutirii dacă organul administrativ n'a acordat, judecătorii n'ar putea face un act administrativ.

Am crezut, că trebuie să dispară acea mulțime de formalități și acele incertitudini, care îngreuiază celui sărac accesul justiției.

Comisia propune că actul de paupertate are să se libereze de autoritatea comunală, dacă și întru cât ea are cunoștința că acela, care îl cere este sărac. Cunoștința autorității comunale se determină de cunoașterea împrejurărilor în care se află persoana săracă, de informațiile ce poate lua din oficiu, între altele și din înscrierile în matricolele de imozitate, precum și de declarația celui care cere actul. Astfel are a se libera actul de paupertate fără ca partea interesată să fie obligată a se mai adresa la percepătorii și la administratorul financiar pentru obținerea vizei.

Dar autoritatea comunală nu are facultatea de a aprecia în mod absolut sărăcia, ci ea e mărginită, ținându-se seamă de mărimea venitului persoanei.

În această privință, și altfel de cum se prevede prin art. 42, am deosebit d'ă e vorba de un proces ce are să fie urmărit la judele de ocol în prima sau ultima instanță sau de un proces care are să fie judecat de tribunal, de Curtea de apel sau de Curtea de casație. Taxele cerute de legea timbrului diferă pentru acele procese, și n' vederea aceasta, am crezut util pentru obținerea actului de paupertate a cere un venit deosebit într'un cas și altul, și anume până la 200 lei venit dintr'un imobil, și până la 400 lei orice-fel de venit, pentru procesele de la judecătoria de ocol, iar pentru celelalte procese de dinaintea tribunalului, fie d'inaintea Curții de apel și a Curții de casație, un venit până la 500 lei dintr'un imobil sau până la 1000 lei orice-fel de venit. Venitul de 150 lei dintr'un imobil sau orice-fel de venit de peste 600 lei precum se cere în art. 42, nu poate fi considerat ca suficient când e vorba a urmări un proces la tribunal, la Curtea de apel și la Curtea de casație, sau și numai d'inaintea uneia din acele instanțe; căci numai pentru un recurs la Curtea de casație se cere 225 lei taxă ! Atât pentru aceasta cât și pentru necesitățile personale celui sărac, noi credem că mărirea minimului de venit se impune. Am admis o țifără a venitului până la care să fie considerată o persoană săracă, pentru a înlătura posibilitatea aprecierilor abuzive, de și recunoaștem că ar fi mai rațional a nu mărgini aprecierea prin fixarea țifrei de venit.

Dacă autoritatea comunală însă nu vrea a libera actul de paupertate, cum în acest cas partea n'avea nici un remediu, propunem ca autoritatea comunală să motiveze refuzul printr'o încheiere, după care are a se da părții o copie. Partea se poate folosi de acea copie spre a introduce acțiunea, spre a face apel, sau recurs. având a o alătura pe lângă cererea ce are a introduce.

Instanța judecătorească primind cererea are a-i da curs, dar la ziua înfățișării va avea mai întâi și din oficiu a se cerceta și a se discuta dacă persoana e săracă sau nu, dacă trebuie a i se acorda scutirea sau nu, putând, se înțelege, ca partea protivnică să poată combate acordarea scutirii.

Instanța va acorda sau nu va acorda scutirea, după probele și mijloacele de convingere produse, iar sentința sau decizia pronunțată în această privință e definitivă.

De altfel, am ținut a se consacra în mod expres că actul de paupertate liberat produce efectele pentru toate instanțele care au a fi percurse într'un proces oare-care. Părțile adverse i este însă rezervată facultatea ori când a-l combate.

La liberarea actului de paupertate sau la acordarea scutirii declarația ce face însăși partea are o mare însemnătate; mai bine de cât ori cine ea cunoaște situația ei materială, și de aceia pe a ei declarație cu deosebire are a se pune temeiul. Dar când s'a făcut declarație falsă și când pe temeiul ei s'a liberat actul de paupertate, nu numai partea adversă în proces poate cere anularea actului de procedură făcut cu scutire de taxe, combatând actul de paupertate, dar ea că și fiscul va putea cere condamnarea părții la pedeapsă corecțională pentru arătări false.

Amenințarea părții cu o pedeapsă corecțională e cel mai sigur remediu contra încercărilor d'a fi obținut un act de paupertate când nu e sărăcie în sensul legii.

Astfel, toate dispozițiile art. 42 sunt înlocuite prin alte dispoziții concepute spre a favorisa celui sărac accesul justiției.

Din vechiul articol am menținut numai aliniatul penultim care figurează în noua redacție a art. 42 cu art. 42 *quater*.

N. Mandrea

Propuneri de făcut pentru modificarea unor articole din codul de justiție militar Român; și, necesitatea de a se menține distinctă justiția militară de cea civilă.

(Urmare) (1)

Un militar, cât timp se află în activitate de serviciu, poate să comită două feluri de infracțiuni (contravenții, delikte și crime) la legea penală generală. Așa dar, un militar, pe lângă abaterile ce le ar comite la legea penală, de drept comun, (C. P. C.) poate să se facă vinovat și de unele fapte, formând o serie de infracțiuni, ce sunt inerente calității și situațiunii lor militare și care au ca urmare că, comiterea lor, atrage dupe ele o pedeapsă mult mai aspră ca a celor întii. Aceste sunt, delikte așa zise militare, cari sunt prevăzute în codul justiției militare. În această categorie de infracțiuni intră dar, toate abaterile făcute de militari în disprețul disciplinei și a legilor militare.

Într'un cuvânt, militarul poate săvârși delikte care violează dreptul comun și altele care aduce o călcare a datoriilor militare.

La prima vedere, s'ar părea, că primele abateri de la legea penală de drept comun, ar urma să fie supuse judecății tribunalelor civile, pe când a doua categorie de abateri la legea penală militară ar urma să fie judecate de tribunalele militare, aceasta însă ar fi o greșeală, de oare-se ambele feluri de delikte se judecă de tribunalele militare. Această chestiune a fost de mult discutată și susținută cu multă înverșunare de către mulți penaliști cari nu voesc a recunoaște dreptul autorităților militare judiciare, de cât numai într'atât cât ele ar cerceta și judeca pe militari numai pentru delikte pur militare comise de ei.

Astăzi, aproape toată lumea recunoaște c'ar fi greu de sustras militarii de la judecata consiliilor de război pentru ca, momental, să fie trimisi înaintea tribunalelor civile; așa că rămâne bine stabilit, cum că în interesul disciplinei și a acusatului chiar, militarul infractor, trebuie să fie judecat numai de autoritatea militară. Prin urmare, articolele 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 din C. J. M. cari prevăd competența și incompetența tribunalelor militare, sunt foarte bine înscrise în codul nostru și că suprimarea lor ar aduce o complectă neregulă în judecata delictelor; în fie care zi am vedea pe militari prin sălile tribunalelor, așteptând a fi judecați.

Dar dacă, în adevăr, articolele mai sus citate sunt bine înscrise în cod, nu este mai puțin adevărat că în cazul de revizuire a codicelui militar, aceste texte, trebuiesc a fi redactate mai concis, căci parte din ele lasă joc liber discuțiilor cari, în materie penală, sunt foarte periculoase, în nici o materie de drept, nicăieri, nu este mai restrâns cadrul interpretărilor ca în materie penală.

Despre poliția judiciară și despre instrucțiune.

Art. 78 din C. J. M. prescrie că, poliția judiciară militară, se exercită numai sub autoritatea generalului comandant al circumscripțiunii, așa că, generalul comandant de corp de armată, este singur care pune în mișcare acțiunea publică; el îndeplinește pe lângă instanța militară, rolul pe care procurorul-general de Curte îl îndeplinește pe lângă jurisdicția civilă în materie penală. Afară de această îndatorire, comandantul de corp de armată, îndeplinește și funcțiunile Camerei de punere sub acuzare, fiindcă aprobă mandatele de arestare eminate de la raportorul Consiliului de război, aprobare care conrespunde în totul cu deciziile Camerei de punere sub acuzare în materie penală de drept comun. Prin ur-

(1) A se vedea *Curierul Judiciar* No. 3 și 8 din a. c.

mare dar, iată cum aceeași persoană la noi este pus în greaua pozițiune de a îndeplini atât rolul procurorului-general de Curte, cât și pe acela al Camerei de punere sub acuzare, misiuni cari cu multă trudă, pot fi îndeplinite de una și aceeași persoană.

Pentru a se vedea paralelismul ce există între puterile generalului comandant al circumscripțiunii și acele ale procurorului general de Curte și ale Camerei de punere sub acuzare este bine a se face de cititor confruntarea art. 78 și 99 al. 5 din C. J. M. cu art. 13, 14 și 213, 221, 245, 503—505 din Proc. C. P.

Cu toate acestea, de și în justiția militară, generalul comandant al circumscripțiunii îndeplinește cumulat rolurile parchetelor civile de mai sus, totuși, el nu face parte directă din parchetul militar; și, dacă el este investit cu asemenea puteri, aceasta s'a făcut ca o necesitate ce este simțită de însuși instituția armatei. Într-o modificare dar viitoare a codului penal militar, în scopul de a ușura sarcinile multiple la cari aș a răspunde asemenea comandanți de circumscripțiuni, s'ar putea ușura din greutatea serviciului, încredințând rolul și puterea Camerei de acuzare unei comisiuni compusă dintr'un colonel, un l-t colonel și un major din garnisoană, care intrându-se la fie-care săptămână să îndeplinească rolul adevăratelor Camere de puneri sub acuzare de pe lângă Curțile de apel.

Cu această ocaziune a studiului și în scopul de a ușura serviciul comandamentelor, s'ar putea prea bine ca acțiunea publică să poată fi pusă în mișcare direct și de către însuși parchetele militare, aceasta ar accelera instrucția și judecarea infracțiunilor militare.

Pedepsele cari le aplică tribunalele militare.

Articolul 181 C. J. M. spune că: orî-ce individ osândit la pedeapsa de moarte, de un consiliu de război, se împușcă. Articolul enunțiat, după cum se vede, prescrie numai pedeapsa cu moarte, nu spune însă, cum trebuie să se facă această execuțiune. Și este foarte important a se prescri și preciza chiar în cod, modul execuțiunii, — căci contrariu, atunci când s'ar face execuțiunea acestei pedepse, fie-care o va aplica vinovatului așa cum capul îl va tăia. În textul francez se prescrie cu minuțiozitate execuțiunea acestei pedepsi, — se arată cum osânditul este condus cu ochii legați la locul supliciului, cum este întors cu spatele la cei cari aș a trage într'însul spre a-i curma viața, — se arată cum acel care comandă execuția, face un semn, cu mâna, trupei ce urmează a trage focul, — se arată cum nenorocitul stă gata să primească moartea pe marginea groapei ce are să-l înghită, și cum în sfârșit tot el, primește lovitura

zisă de grație în scop de a-i curma durerile și a-l da cât mai iute în brațele morții. Este dar nevoie a se preciza în textul codului execuția pedepsei prevăzută de art. 181 C. J. M., pentru ca ea să fie dată în așa fel, în cât momentele de groază și de durere ce aș a cuprinde pe osândit, să fie cât se poate de scurte.

Articolul 186 C. J. M. vorbește despre munca publică, și spune că, orî-unde în text se va vorbi despre ea, să se înlocuiască, munca publică, prin închisoare de la 6 luni la 5 ani. Eu cred că textul acesta este de prisos, căci din moment ce pedeapsa muncii publice nu mai este prevăzută în art. 179 C. J. M., care edictează specificativ toate pedepsele ce se pot aplica militarilor, nu poate nimeni să o mai aplice; iar, acolo unde se găseau texte cari prescriau această pedeapsă, puteau fi modificate direct, înlocuind pedeapsa discutată prin închisoare.

În art. 241 C. J. M. se vorbește de diferitele furturi ce un militar ar putea să le comită, fie contabil sau nu, în dauna Statului. Pentru a se pune capăt acestor crime comise de militari, ar fi nemerit să se prevadă și un articol în codul nostru militar care să pedepsească chiar tentativa de furt.

Tot în art. 241 al. 3 C. J. M. se vorbește de pedeapsa furtului militar comis de un contabil și un necontabil, când sunt în cazul de a li se acorda circumstanțe atenuante.

Iată cum este redactat textul acesta:

«Dacă sunt circumstanțe atenuante, pedeapsa este reclusiunea sau închisoarea în cazul când acuzatul este declarat contabil, și închisoarea de la 6 luni la 2 ani când nu este contabil (art. 241 al. 3 C. J. M.).»

Deci dar, după acest text, contabilul poate să fie pedepsit mai ușor ca un necontabil, de oare-ce închisoarea începe de la 15 zile, aceasta fiind pedeapsa ce se poate aplica unui contabil, pe câtă vreme necontabilul poate suferi o pedeapsă minimă de 6 luni, închisoare care este mai mare ca a contabilului, ceea-ce este de neadmis, de oare-ce contabilul se găsește într'o situație care îl mărește răspunderea, și deci și pedeapsa ce are a suferi urmează să fie mai mare. Așa dar pedeapsa în cazul de față este mai agravată de cât a contabilului.

Și, pentru ca să vedem că cele spuse de noi sunt așa, nu avem de cât să cităm art. 248 al. 3 din C. J. M. fr. coprinzător art. 241 al. 3 C. J. M. al nostru, din a căror comparațiune, reese că noi am copiat greșit textul francez când am făcut codul militar, iată dar textul:

«
S'il existe des circonstances atténuantes, la peine

est celle de la reclusion ou d'un emprisonnement de trois ans à cinq ans dans le cas du premier paragraphe, et celle d'un emprisonnement de un an à cinq ans dans le cas du deuxième paragraphe».

În codul de justiție militar, nu există un articol special care să prevadă o pedeapsă pentru militarii care scapă arestanți și prizonieri, în tot-d'a-una suntem nevoiți în justiția noastră ca să recurgem la articolul 194 C. pen. c. pentru ca să putem pedepsi asemenea delincvenți; ar fi dar foarte nemerit ca să se înscrie, într'un viitor cod militar și un articol în acest sens.

Lovirea superiorului și vice-versa, prevăzute și penate de art. 216 al. 2 și 222 C. J. M. nu pedepsesc în deajuns de aspru pe făptuitori.

Acel care lovește pe superiorul său, chiar afară din serviciu și nici cu ocazia serviciului, comite o crimă din cele mai îngrozitoare, — nimănui nu-i este permis, absolut în nici un caz, să lovească pe șeful său, — găsesc că aceste crime sunt așa de grozave în cât nu există pedeapsă răsplătitoare care să poată fi aplicată acestor monstruoși criminali. Așa dar, pedeapsa de 3 ani la 5 ani închisoare prevăzută de codul actual, este mică comparativ cu fapta comisă și urmările funeste care lasă în instituția armatei asemenea crime.

Dar dacă, lovirea superiorului este o crimă de neertat, — nu este mai puțin adevărat încă, că și lovirea inferiorului constituie tot o asemenea crimă; — așa dar înăsprindu-se pedeapsa pentru cei care lovesc pe superiorii lor, se cere ca și la vice-versa, pedeapsa să se înăsprească. Și, pentru-ca să se poată pedepsi prin judecată, cea mai mică lovire a inferiorului, este necesar ca minimum de pedeapsă să fie scăzut chiar la 15 zile închisoare, rămânând apoi ca maximumul pedepsei, să se ridice chiar până la dublu, putând astfel aplica pedeapse infractorilor, proporțional cu fapta și împrejurările comise.

«Pe trupul muribund al soldaților camarazi, te urci adesea și implinți stindardul pe reduta dușmană»!

Nesupunerea și desertarea.

Nesupunerea prevăzută de articolul 224 al. 4 C. J. M. care cuprinde pe toți oamenii aflați în concediu nelimitat sau limitat, rezerviști, milițienii și oamenii din gloată ce urmează a fi chemați sub arme, prin ordin individual sau afișarea nominală în comună, și care în timp de război sau mobilizare nu se prezintă la corp, le defigă ca termen fatal de prezentare numărul de 2 zile. Cred că, acest termen, prevăzute în vederea sus citatului articol, ar putea fi modificat în așa chip în cât fatalitatea să nu poată atinge pe contravenient

de cât după trecerea absenței de la corp a timpului de 4 sau 5 zile, timp, care să fie socotit de la data emanațiunii publicațiunilor. Această schimbare de text se bazează pe rațiunea că în timpurile anormale termenul de prezentare trebuie să fie mai lung ca în timpurile de pace, fiind că în timpurile normale diferitele servicii de comunicare se pot îndeplini cu mult mai ușor de cât în timpurile de campanie. În timp de pace un tren de corespondență care pleacă de la Iași la București ajunge la destinație într'un timp t , pe câtă vreme în timp de război, acelaș tren, va ajunge la destinație într'un timp a cărui valoare ar fi $t + t$, t fiind de multe ori cu mult mai mare în valoare ca t .

Art. 225 § 3 prevede că, orî-ce sub-oficer, caporal sau soldat din trupa cu schimbul ce nu se prezintă la serviciu în termen de 2 zile de la data hotărâtă prin ordinul de chemare, este considerat ca desertor. Găsesc că acest termen este prea scurt.

Tot la dezertare ar trebui să se prevadă și un articol care să pedepsească recidiva de la dezertare în țară streină la dezertare în țară.

Furtul

În art. 241 al. III se prevede că: în cas de furt militar, când se găsește că este locul de a se acorda vinovatului circumstanțe atenuante, i se aplică ca pedeapsă reclusiunea sau închisoarea de la 15 zile la 5 ani, aceasta când delinquentul este declarat comptabil; — în cazul însă când infractorul nu este comptabil, atunci este pedepsit cu închisoarea de la 6 luni la 2 ani. Iată dar un text greșit care pedepsește mai ușor pe un comptabil de cât un necomptabil, — tocmai ce s'ar cere ca să fie contrariul.

Pentru alcătuirea unui cod de justiție militar pentru timpul de război, o bună parte a redactării lui, se poate lua cu mult folos din lucrarea D-lui Locotenent Al. Teodorescu, licențiat în drept și avocat, care în această speță vorbește cu multă competență în lucrarea D-sale intitulată «Justiția Militară».

Tot aci este locul a se vorbi și de legea poziției oficerilor, în care ar trebui să se prevadă deschis recursul la consiliul de reviziune contra decisiunilor emane de la consiliul de reformă (Consiliul de anchetă).

Lt. G. D. Danielopol

Licențiat în drept

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 15 Decembrie 1905

Președenția D-lui I. DUCA, Consilier

Costache G. Plesnilă cu Adm. Fin. Covurlui

Imposit fonciar. — Sarcini impuse prin contract chirieșului. — Calculul venitului imobilului.

Inchirierea unui hotel mobilat. — Patenta de închirietor de mobile.

Imposit fonciar. — Scăderea unei a patra parte din venit. — (Art. 4 al. b din legea impositului fonciar).

1. *Stabilirea impositului fonciar urmând a se face conform chiriei stipulate prin contractul de închiriere, trebuie a se calcula în cuantumul chiriei și valoarea sarcinilor impuse prin contract chiriei, cum ar fi de ex. cheltuielile de întreținere, curățirea latrinelor etc., afară de acele sarcini cari prin lege ar fi impuse chiriei.*

2. *Când se închiriază un hotel mobilat, proprietarul urmează să fie impus la patenta de închirietor de mobile.*

3. *Conform art. 4 al. b. din legea impositului fonciar, trebuie să se scadă a patra parte din venitul brut, pentru cheltuielile de reparațiuni și întreținere, spre a se obține venitul net susceptibil de fonciar.*

Decisiunea 521/905. — Casată, în urma recursului făcut de Costache G. Plesnilă, decizia comisiunei de apel din jud. Covurlui cu No. 850/905.

Curtea,

Ascultând pe recurentul C. G. Plesnilă în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l A. Zeuceanu, delegatul fiscului, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

• Violarea art. 23 din legea pentru constatarea contribuțiilor directe și în același timp, violarea art. 4 al b din legea asupra impositului fonciar, greșită interpretare și rea aplicare a art. 4 din legea impositului fonciar și exces de putere.

Considerând că comisiunea de apel admițând în parte apelul făcut de recurent, l'a impus la impozitul fonciar pe un venit de 12500 lei, în care a calculat 200 lei pentru sarcina pusă locatarului de a curăți latrinele și a face oare-cari reparațiuni de întreținere;

Considerând că cheltuielile de întreținere și pentru curățirea latrinelor neîntrând prin lege în sarcina chiriei, cu drept cuvânt comisiunea de apel le-a socotit în totalul chiriei;

Că așa fiind motivul I-iu de casare urmează a se respinge ca nefondat;

Asupra motivului al II-lea de casare:

• Greșită interpretare și violare a art. 1 și 2 din legea asupra patentelor, greșită interpretare și rea aplicare a tabelii litera A anexată la legea patentelor și exces de putere.

Considerând că comisiunea de apel și comisiunea comunală impune pe recurent și la o patentă de cl. 6 ca închirietor de mobile, întru cât hotelul închiriat este mobilat;

Considerând că conform tabelii litera A anexată pe lângă legea patentelor, închirietorii de mobile vechi și noi sunt impuși la patentă;

Că recurentul recunoaște că hotelul ce a închiriat este mobilat; că așa fiind este bine impus la patentă și deci motivul al II-lea urmează a se respinge ca nefondat;

Asupra motivului al III-lea de casare:

• Comisiunea de apel hotărând ca impozitul fonciar să fie calculat asupra sumei întregi de 12500 lei, care este venitul brut al imobilului, fără ca să scadă o a patra parte pentru cheltuielile de întreținere și de reparațiuni, a violat dispozițiunile art. 4 al. b din legea asupra impositului fonciar, a făcut cu aceasta o impunere nelegală și a săvârșit tot de o dată și un exces de putere.

Considerând, că comisiunea de apel reducând venitul imobilelor recurentului la suma de 12500 lei, în dispozițiul deciziei prevede că impozitul fonciar să calculează la întreaga sumă de 12500 lei fără a face scăderea de a patra parte din venituri pentru cheltuieli de reparațiuni și întreținere, conform dispozițiilor art. 4 al. b din legea impositului fonciar;

Că așa fiind, comisiunea de apel a violat sus citatul text de lege, și din acest punct de vedere decizia sa urmează a fi casată;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

JUDECĂTORIA OCOLULUI TUTOVA

Audiența de la 8 Decembrie 1905

Cartea de judecată civilă No....

Besman. — Existența lui în momentul aplicării codului civil. — Consfințirea unui asemenea besman în legislațiunea noastră. — Drepturile proprietarilor unor târgulețe asupra monopolului vinzării de carne, lumânări, etc. — Recunoașterea unor asemenea drepturi de legislațiunea noastră.

Dacă legea rurală și Constituția a desființat asemenea monopoluri. — (Art. 1415 C. civil, 1506 și 1531 C. Calimach, art. 129 din regul. org. al Moldovei art. 21 din legea rurală și 12 din Constituție).

1. *În legislațiunea noastră, închirierile în perpetuitate sau ereditare, existente în momentul aplicării codului civil au fost menținute și consfințite prin art. 1415 C. civil sub numele de emfiteuză, embație sau besman, iar reglementarea lor, a fost supusă legiuirilor existente în momentul când ele au luat ființă.*

Prin urmare, monopolurile ce au proprietarii unui târgușor, de a tăia carne, de a vinde lumânări, etc. și de a percepe taxe pentru aceste drepturi, sunt recunoscute ca valabile, fie că ele au fost conferite acelor proprietari prin diferite hrisoave domnești, fie prin convenția părților.

2. *Legiuitorul, prin art. 21 al legii rurale, și prin art. 12 din Constituțiune, a desființat numai monopolurile care au caracterul unor privilegii de clasă, nu și acelea care rezultă din convențiunea părților în conformitate cu principiile legii atunci existente.*

Judecata,

Având în vedere acțiunea introdusă de I. Tinculescu, arendașul moșiei târgului Puești și a tuturor drepturilor ce decurg din dreptul de besman al proprietarului Al. Delimarcu, cu cererea înregistrată la No. 16178/905, în contra lui Vasile Zaharia din Puești, pentru a fi obligat să-i plătească suma de una mie lei sub titlu de daune, de oare-ce de și, prin actul constitutiv al besmanului, proprietarul prin autorii săi și-a rezervat între alte drepturi și pe acelea de a îndestula târgul cu carne. drept ce l-a avut dat reclamantului I. Tinculescu, totuși pârîtul a tăiat și a pus în vânzare carne pentru consumația publică, cauzându-i prin aceasta daune, de oare ce a micșorat vânzarea măcelăriei târgului, singură în drept a furnisa carnea necesară populațiunii și i-a aținut un drept de proprietate;

Văzând că pârîtul a fost chemat la interogator și nu s'a prezentat; că lipsa lui nejustificată prin nici-o împedcare binecuvântată, ar putea constitui o mărturisire completă și acțiunea s'ar putea admite pur și simplu, totuși vom cerceta motivele de fapt și de drept ale acestei acțiuni;

Văzând că calitatea reclamantului de a introduce

prezenta acțiune este dovedită cu contractul intervenit între el și proprietarul târgului Puești, d-l Al. Delimarcu, autentificat de Trib. Roman sub No. 53/905 și transcris sub No. 312 vol. 1/905, prin care d-l Al. Delimarcu arendând moșia Târgul Puești, îi arendează și dreptul de besman cu celelalte drepturi atașate acestuia, ca acel de căsăpie, pitărie, mungerie etc.;

Văzând că, în legislațiunea noastră, închirierile în perpetuitate sau ereditare există și sunt consfințite prin art. 1415 C. civ. sub numele de emfiteusă, embatic sau besman; ele găsindu-se în ființă la promulgarea codului civil, legiuitorul le-a menținut, oprindu-le însă pe viitor, iar reglementarea lor a lăsat-o sub puterea legiuitorilor existente când au luat ființă;

Văzând că, în speță, din actul constitutiv al besmanului târgului Puești, se constată că el s'a înființat la anul 1840, deci, sub imperiul codului Calimach, prin urmare, și reglementarea trebuie cercetată în raport cu dispozițiunile acestei legiuri;

Văzând că, prin art. 1506 C. Calimach, după ce se definește besmanul, prin articolele următoare îl reglementează și, între alte dispozițiuni referitoare la raporturile dintre proprietarul fondului și proprietarul folosinței, prin art. 1513 se stabilește că «dritul principal al celui ce a dat pe moștenire în năimală o moșie sau alte lucruri, se alcătuește întru luarea căștiului său a besmanului pe an, sau a altor dări ori slujbe, după tocmală»; deci, pe de o parte, un principiu, dreptul de folosință, în schimbul unor prestațiuni periodice bănești, iar pe de alta, alte îndatoriri lăsate la convențiunea părților; iar prin art. 1522, se menționează că drepturile proprietarului ființei lucrului și a proprietarului folosinței sunt reciproce; că, deci, nerespectarea unuia atrage dreptul nerespectării celui-l'alt;

Văzând că codul Calimach prevăzând tocmelile cu besman, nu face de cât să reglementeze în drept o stare de lucruri care de fapt exista mai dinainte; căci, credem că urma acestor tocmeli, trebuie căutată, dacă nu imediat dar mediat, în acele drepturi exclusive pe care le avea proprietarul asupra moșiilor și locuitorilor ce le popula, cari erau aserviți pământului și cărora proprietarul le procura folosință, unor porțiuni de teren din moșia lui în schimbul a diferite servicii și plăți ce i-le făceau.

Aceste raporturi sociale quasi-mediavale, au fost ordonate de Regulamentul organic în dispozițiuni oarecum fixe, pentru a se pune capăt abuzurilor și pentru a mai îndulci puțin starea populațiunii rurale.

Văzând că aceste dispozițiuni sunt cuprinse în Regulamentul organic al Moldovei în articolele 118—132 inclusiv; că între alte drepturi ce se rezervă proprietarilor prin aceste articole, se specifică anume prin art. 129 al Regulamentului organic al Moldovei că, «proprietarul singur are dreptul de a vinde pe pământul său: vin, rachiu și alte băuturi; de a avea măcelării și prăvălii, aceste drepturi fiind inerente proprietății, ca și folosința morilor, bălților, pădurilor și a altora asemenea»;

Văzând că, prin art. 1531 din codul Calimach se arată că îndatoririle și driturile între proprietarii moșiilor și între locuitori sunt hotărâte în Regulamentul organic, și acest articol e referitor tocmai la «driturile și îndatoririle» dintre proprietari și locuitori cu privire la tocmala cu besman; de oare-ce acest text se găsește în codul Calimach printre acele ce reglementează besmanul, iar în Regulamentul organic, aceste «drituri și îndatoriri» sunt cuprinse în articolele citate mai sus 118—132 inclusiv;

Văzând că astfel fiind, pentru raporturile reciproce dintre proprietari și locuitori relative la besman, pe lângă că cod. Calimach prevede dispozițiuni noi, dar se referă și menține dispozițiuni din Reg. organic și cum prin art 129 al Regulamentului se prevede ca principiu, fără a mai fi nevoie de convențiunea părților, că dreptul de măcelărie aparține exclusiv proprietarului ca un atribut inherent al dreptului de proprietate și

cum, potrivit art. 1415 C. civ., ambele aceste legiuri se aplică pentru reglementarea besmanelor existente,—codul Calimach pentru-că sub el a luat ființă și Regulamentul pentru că codul se completează prin el, menținându-i dispozițiunile; urmează că în afară de orî-ce învoială a părților, proprietarul are drept de la lege de a ține exclusiv măcelărie, fără a mai fi nevoie de o convențiune specială, numai prin faptul, că are besman și numai în acest cas,—afară doar dacă părțile vor fi convenit altfel;

Văzând însă că, în afară de aceste dispozițiuni legale, care reglementează tocmala cu besman, codul Calimach lasă, după cum am arătat, prin art. 1513 la facultatea părților de a stabili prin convențiune și alte tocmeli;

Văzând că ca o urmare a acestora din actele perentate se constată că, prin Hrisovul Domnitorului Scarlat Al. Calimach din 23 Februarie 1819, s'a permis Căminarului Răducan Casimir, proprietarul de atunci al moșiei Puești de a înființa pe moșia sa sease iar-maroace, cu drept de a încasa taxe de la vitele ce se vor vinde, plus alte drepturi; prin Hrisovul lui Mihail Șușu din 30 Iulie 1820 se menține în totul primul Hrisov, iar prin Hrisovul Domnitorului Mihail Sturza din 16 Ianuar 1839, se da voe Spătarului Răducan Casimir de a înființa târgușor pe moșia sa;

Văzând că, în urma acordării acestui privilegiu, la 5 Martie 1840, obșteea târgului însărcinează cu procură pe cinci locuitori, cari se învoiesc cu Spătarul Răducan Casimir, pentru întemeerea târgului, obligându-se a plăti besman plus alte îndatoriri între care la punctul 8 (opt) din învoiala lor, stabilesc că «căsăpia, pităria și mungeria să rămână în folosul vecinicului stăpân, și nici-unul din târgoveți nu are voe a tăia carne, a face lumânări sau deschide pitării, fără a se învoi cu stăpânul său otcupceul, de vor fi dat'o în arendă, ci stăpânul le va ținea pe socoteala sa, sau le va da în otcup la acel pe care îl va găsi destoinic ca să îndestuleze târgul etc.»; iar actualul proprietar a cumpărat moșia și târgul de la N. Negroponte cu toate drepturile ce acesta le avea și el de la fostul proprietar, între care și dreptul menționat mai sus prin convențiunea specificată; că, deci, proprietarul și prin urmare și arendașul lui, are dreptul de a ține exclusiv căsăpie, nu numai în puterea legii existente când s'a făcut tocmala cu besman, dar și în puterea convențiunei părților;

Văzând că această convențiune în orî-ce formă ar fi fost făcută n'ar mai putea fi atacată azi pentru verî-ce viciu de formă, întru cât s'a pus în executare de atunci și besmanul în deobște cunoscut s'ar putea dovedi și cu martori, cum decide jurisprudența, și convențiunea e opozabilă nu numai aceluia cari au luat parte la stabilirea ei și urmașilor ei, ci și aceluia ce se vor fi stabilit în urmă, întru cât se presupune că ei cunoșteau modalitățile la care fusese supusă întemeerea târgului și îndatoririle ce rezultă pentru cei ce se stabilesc, și cari sunt prevăzute în convențiunea originară, pe care legiuitorul civil a respectat'o, și pe care și ei au acceptat'o, întru cât nu dovedesc că au făcut osebită învoială;

Văzând că aceste drepturi isvorite din dreptul de besman sau atașate lui constituiesc un adevărat monopol rezervat proprietarului; că, de și prin art. 21 al legii pentru regularea proprietății rurale din 15 August 1864 se specifică anume, că «verî-ce monopol, precum de măcelărie (căsăpie), de brutărie (pitărie), de băuturi și altele în cuprinsul vetrei satului se desființează», această dispozițiune nu poate cuprinde monopolurile isvorite sau atașate dreptului de besman; căci am văzut că pe acestea legiuitorul le menține în mod formal prin art. 1415 C. civ., și nimeni n'a încercat să susțină și nici se poate susține că dreptul de besman e desființat; și aceste drepturi sunt un corolar, sau mai bine un echivalent preț al proprietarului, pentru drep-

tul de besman. În cât articolul din legea pentru regularea proprietății rurale, e referitor numai la acele monopoluri pe care de fapt proprietarii le exercitău de mult, pe care Regulamentul organic le-a ordonat prin dispozițiunile lui, și în special, prin art. 129, dar care n'au căpătat caracterizarea legală a unei învoeli cu besman, pentru a căpăta o tărie periodică azi, pe temeiul art. 1415 C. civ., individualizându-se în convențiuni particulare, întemeiate pe legea existentă atunci care le guverna. Deci, legiuitorul desființează prin art. 21 al legii rurale numai acele monopoluri cari au caracterul unor privilegii de clasă, nu acele care rezultă din convențiunea părților în conformitate cu principiul legii;

Văzând de asemenea că nu se poate susține nici desființarea lor prin art. 12 din Constituție, care spune că, «toate privilegiile, scutirile și monopolurile de clasă sunt oprite pentru tot-d'a-una în Statul român»; căci aci iarăși e vorba de privilegiu și monopoluri de clasă, nu acele care rezultă din convențiunea părților și care au un caracter particular. Și aci ca și în art. 21 al legii rurale, e vorba de același principiu lărgit și constituționalizat; așa că chiar, dacă aceste monopoluri aduc o atingere libertății economice și în special legii concurenței, dacă legiuitorul le consfințește, ele trebuiesc respectate și menținute până la desființarea lor tot pe cale legală, și acesta nu e singurul cas când legiuitorul atinge libertatea economică, când găsește necesară menținerea unui alt principiu. În cât rămâne stabilit în general că besmanurile cu drepturile de monopol ce isvorăsc din ele, sau sunt atașate lor ca preț al toamei părților, subsistă încă, guvernându-se de legile sub care au luat ființă și a căror dispozițiuni le-am discutat mai sus; că, deci, în speța noastră, dreptul proprietarului Al. Delimarcu, arendat reclamantului de azi împreună cu dreptul de besman stabilit prin convențiunea părților, în conformitate cu dispozițiunile codului Calimach, are existență și tărie legală; că deci cei în drept pot cere exclusivă folosință a dreptului de căsăpie ce rezultă din acea convențiune;

Văzând că reclamantul pretinde că acest drept i-a fost atins prin faptul că pârîtul a deschis și el o căsăpie punând carne în vinzare pentru consumația publică, știrbind astfel un drept al său, cauzându-i prin aceasta daune, prejudiciind comerțul său;

Văzând că pentru dovedirea acestui lucru a cerut și s'a admis chemarea pârîtului la interogator și acesta nu s'a prezentat, iar lipsa sa constituie o mărturisire în favoarea reclamantului;

Văzând că, potrivit principiului pus în art. 998 C. civ., ori-cine cauzează altuia prejudiciu este dator a-l repara; că, deci, acțiunea reclamantului în daune cată a fi admisă ca fondată;

Pentru aceste motive, în virtutea legii, hotărăște, admite în totul acțiunea, etc.

Judecător (s) C. Orănescu.

Grefier, (s) P. Greceanu

Observație.—Jurisprudența recunoaște în mod constant validitatea monopolurilor ce au proprietarii unor târgușoare, mai ales în Moldova, de a tăia carne, de a vinde lumânări, păcură, băuturi spirtoase, etc., și de a percepe taxe pentru aceste drepturi, fie că ele au fost conferite acelor proprietari prin hrisoave domnești, fie prin convențiua părților.

Conform acestei teorii, susținută de mult de Directorul nostru (veđi t. II al Comentariilor sale, p. 435, nota 2, ed. 1° și t. I, p. 96, *ad notam*,

ed. a 2-a), jurisprudența admite că aceste drepturi patrimoniale, intrate în mod definitiv în patrimoniul proprietarilor, sunt desființate numai în cuprinsul vetrei satului, care fiind plătită, este proprietatea comunei (art. 21 l. rurală dtn 1864).

Cât pentru art. 12 din Constituție, care a fost invocat în contra monopolurilor proprietarilor, el nu desființează de cât *monopolurile de clasă*, lăsând neatinse drepturile câștigate în mol isolat de diferitele persoane. Singurul mijloc ce au locuitorii târgușoarelor în care asemenea monopolurile există, este dar de a rescumpăra drepturile exclusive ale proprietarilor, ceea ce s'a și făcut pentru târgurile Vaslui, Piatra, Ștefănești, etc.

Este adevărat că atât Trib. Tutova (v. *Dreptul* din 1887, No. 88), cât și Trib. Tecuci (v. *Dreptul* din 1897, No. 73), au admis soluția contrară, însă sentința Trib. Tutova, dată chiar în privința târgului Puești, asupra căruia a intervenit cartea de judecată ce publicăm astăzi, a fost reformată de Curtea din Galați (*Dreptul* din 1893, No. 22), iar Trib. Tecuci s'a grăbit a reveni asupra jurisprudenței sale (*C. Judiciar* din 1902, No. 48, cu observ. Directorului nostru).

Cartea de judecată a Judec. ocolului Tutova, ce publicăm astăzi, se conformă cu drept cuvint jurisprudenței care a validat monopolurile proprietarilor. Veđi pentru mai multe detalii asupra acestei interesante chestiuni, studiile Directorului nostru, d-l D. Alexandresco, publicate în *C. Judiciar* din 1901, No. 6 și 67.

(N. R.)

INFORMAȚII

O colecție completă, (9 vol.) ediție de lux, *Drept Civil Alexandresco*, se găsește de vinzare la *Curierul Judiciar*. Se vinde numai contra numerar.

Ofertele se vor adresa d-lui Codreanu.

* * *

A apărut, vol. I, Codicele civil, adnotat și comentat de d-l *Dimitrie Neagu*, fost magistrat, avocat.

Acest volum, format în 8°, are 530 pag. și coprinde materia Art. 1—285.

Deposît la Ziarul «Curierul Judiciar», București, Calea Rahovei 5, de unde se expediază contra valoare: mandat poștal sau ramburs. **Prețul lei 12 broșat**; legat *elegant*, în pânză, cu numele autorului lei 13.75; iar cu piele la cotor lei 14.50.

* * *

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: *I. Riveanu*, pentru provincie, și *I. St. Tudoroiu*, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matică investite cu ștampila, *Curierului Judiciar*.